

Stanovisko komise pro hodnocení dopadů regulace

k návrhu
**zákona, kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění
pozdějších předpisů**

I. Úvod

Cílem předkládané regulace je, kromě několika zpřesnění současné právní úpravy zákoníku práce, navrácení hmotněprávní úpravy odškodňování pracovních úrazů a nemocí z povolání, obsažené dočasně v přechodných ustanoveních zákoníku práce, zpět do tohoto právního předpisu a provedení adekvátních legislativně technických úprav navazující na tuto změnu. Změnu si vyžádala hlavně (mimo jiné) opakovaně odkládána účinnost zákona č. 266/2006 Sb., o úrazovém pojištění zaměstnanců.

Připomínky k návrhu uplatnila Komise RIA na základě stanoviska projednaného a schváleného per rollam dne 21. 8. 2014. Toto stanovisko je zpracováno na základě doplnění závěrečné zprávy RIA předložené předkladatelem dne 6. 11. 2014.

II. Připomínky a návrhy změn

Již v prvním stanovisku Komise RIA konstatovala, že navrhovaná regulace je složitější právní povahy a zpráva RIA, až na výjimky rozvedené dále, splňovala většinu požadovaných kroků RIA. V první verzi stanoviska ale uplatnila Komise RIA dvě podstatné připomínky z hlediska metodiky RIA.

Za prvé v rozporu s doporučením Obecných zásad RIA byla v RIA zvažována pouze jediná varianta změny a stanovisko žádalo, pokud byla jedinou možností, aby byla ve zprávě RIA tato skutečnost více vysvětlena. Předkladatel se v rámci doplnění závěrečné zprávy RIA s touto připomínkou v samotném textu částečně vypořádal, především s odkazem na skutečnost, že na úrovni Tripartity panovala shoda, že do budoucna má být zachována současná hmotněprávní úprava problematiky odškodňování pracovních úrazů a nemocí z povolání v zákoníku práce, a proto bylo třeba, aby tato úprava nebyla již nadále součástí přechodných ustanovení. Tudíž žádná jiná varianta řešení nebyla v daném případě zvažovaná, protože alternativou převedení předmětných ustanovení do „řádných“ bylo pouze jejich ponechání v ustanoveních přechodných, tedy nulová varianta.

Dále Zpráva RIA v části Přezkum účinnosti uváděla a činí to i v dopracované verzi, že „*nebude třeba změnu právní úpravy přezkoumávat.*“ Existují však důvody se domnívat, že účinnost navrhované regulace by měla být přezkumu posléze podrobena. Součástí přezkumu by měla být otázka, zda byla novou regulací skutečně posílena právní jistota poškozených, pozůstalých i odpovědných zaměstnavatelů v oblasti odškodňování pracovních úrazů a nemocí z povolání a zda nákladové dopady jsou skutečně jen toho charakteru a rozsahu, které jsou ve zprávě RIA předvídané.

Předkladatel se v rámci doplnění závěrečné zprávy RIA s touto druhou připomínkou fakticky nevypořádal, a to poukazem na skutečnosti, že daná změna má zvýšit právní jistotu v případě náhrady škod poskytované jednotlivým poškozeným nebo pozůstalým, tudíž se bude jednat o hypotetické individuální případy, zásadní dopad se neočekává a nevznikne tudíž ani důvod pro přezkum. Přezkum účinnosti navrhovaných opatření je ale nezbytným předpokladem výkonu činnosti jakéhokoliv ústředního správního úřadu a jedinou možností, jak průběžně vyhodnocovat účinnost realizovaných politik ze strany ústředních správních úřadů. Bez tohoto systematického přístupu zůstane činnost ministerstev z hlediska dlouhodobé tvorby politik nahodilá a reagující pouze jen na mimořádné podněty. Systematický přezkum je ale povinností, která pro ministerstva vyplývá již v současnosti z § 22 kompetenčního zákona, kde se stanoví, že Ministerstva zkoumají společenskou problematiku v okruhu své působnosti, analyzují dosahované výsledky a činí opatření k řešení aktuálních otázek“. V této otázce tedy nedošlo k faktickému vypořádání připomínky, respektive je vypořádání ryze formální.

III. Závěr

Doplnění RIA předložené předkladatelem se pouze částečně vypořádalo s připomínkami formulovanými v předchozím stanovisku Komise RIA. V rámci požadavků na úplné a srozumitelné zdůvodnění návrhu nelze rezignovat na metodické požadavky na kvalitu zpracování RIA, přestože okolnosti a motivy zadání a zvolené varianty řešení konkrétního návrhu mohou být na základě předjednání zainteresovaným účastníkům ujednání, např. na úrovni Tripartity, známy a nerozporovány. Závěrečná zpráva RIA je ale jediným dokumentem, který je jako zdůvodnění návrhu předkládán vládou s žádostí o projednání a schválení návrhu Parlamentu ČR a jedinou veřejně dostupnou informací pro nejširší veřejnost o způsobu výběru, zdůvodnění finální volby a předpokládaných dopadech tohoto návrhu. Na výše uvedené požadavky nemůže Komise RIA při kontrole metodických požadavků RIA rezignovat a mohou být předmětem opakovaných připomínek a důvodem pro nesouhlasné stanovisko u dalších návrhů, které budou v Komisi RIA projednávány.

Z hlediska metodiky zpracování hodnocení dopadů regulace proto Komise RIA nedoporučuje závěrečnou zprávu RIA ke schválení.

Vypracoval: Doc. Ing. Daniel Münich, PhD.

Prof. Ing. Michal Mejstřík, CSc.
předseda komise